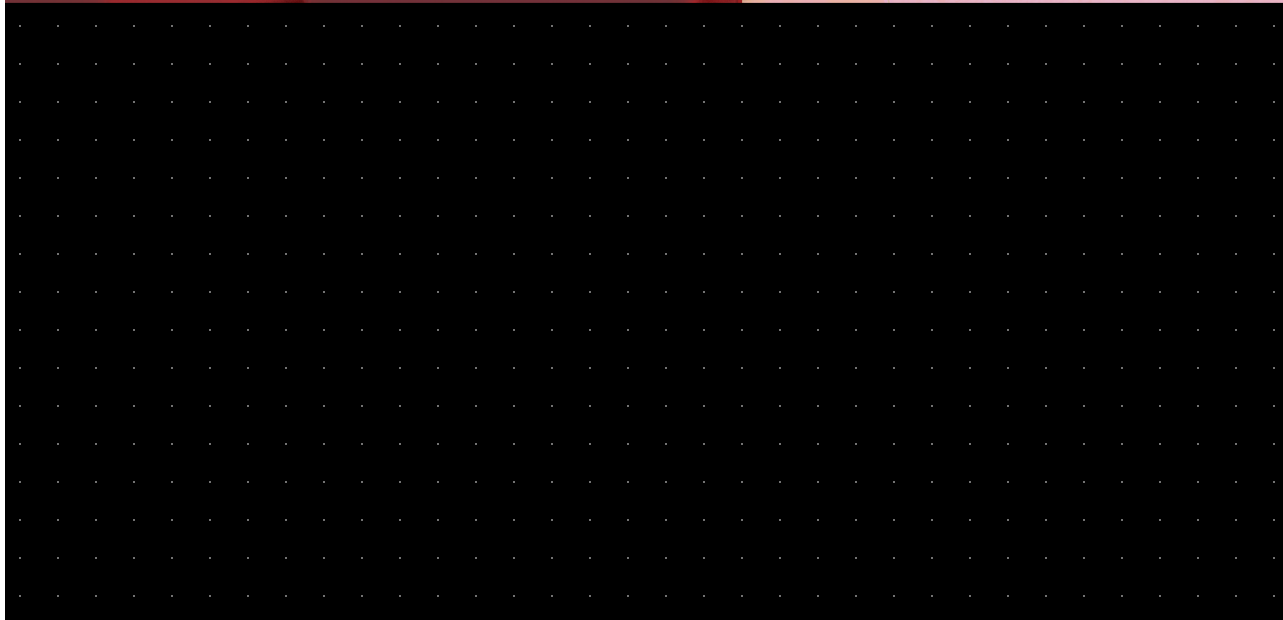

Välisüliõpilaste majanduslik mõju

Eesti tööturul osalemine 2021/2022

Läbiviija: Kadri Rootalu (Statistikaamet)

Tellija: Haridus- ja Noorteamet

Tellija esindaja: EeroLoonurm (Kõrghariduse rahvusvahelise turunduse juht)

Uuringu valmimist toetas programm „Dora Pluss“, mida viiakse ellu Euroopa Regionaalarengu fondi kaudu ning Euroopa Liidu struktuuritoetuste abil. Üks "Dora Pluss" programmi tegevustest on Eestis õppimise ja töötamise võimaluste tutvustamine kaubamärgi " Study in Estonia" raames. Tegevuse elluviijaks on Haridus- ja Noorteamet ning partneri f4 (t)14.8 (n)6.8 (n)0.7 (g)94 ( )ttusevevus kjevauki E3ietKõr nh

SISUKORD

Sisukord	3
Sissejuhatus	4

SISSEJUHATUS

Küsimus sellest, kui palju soovivad Eesti elanikud siin näha teistest riikidest pärit inimesi: kas turistina, õppijana või töötajana – on viimastel aastatel nii poliitikakujundamises kui meediadiskussioonides pildil olnud. Erinevad organisatsioonid on välja toonud, et praeguse demograafilise olukorra taustal väheneb tööealise elanikkonna osakaal ning tuleb mõelda, et kas üldse ja millises ajaperspektiivis ja millistes sektorites vajaks Eesti välistööjõudu¹². Juba praegu on mitmetel elualadel märgata teravat tööjõupuudust, mis takistab ettevõtete arengut. Eriti tuuakse esile IT ja inseneeria alal, kuid ka näiteks meditsiini³. Kui valime sisserände tee, siis oleme küsimuse ees, et kust leida kvalifit-

Sarnaselt võib välja tuua ka välisüliõpilastega seotud kulud. Eelkõige on siin vaadatud kulusid haridusele ning sotsiaalkaitsele

platvormitööd. Seetõttu vaatame käesolevas aruandes täpsemalt ka välisvilistlaste pikemaajalist tööted Eestis ning lühiajaliste töösuhete rolli selles.

Nagu varasematel aastatel on ka käesoleva analüüsi puhul tegemist statistilise ülevaatega, mille fookus on suunatud Eesti kõrgkoolidesse ja ülikoolidesse immatrikuleeritud välisüliõpilaste kõigile töötamise ja tulu teenimise episoodidele.

Tabel 2. Üliõpilaste arvud töötamise ja tulude analüüsis

Vilistlased

Lisaks vastaval

Töötamisena arvestati igasuguseid töötamise ja lepingute liike välja arvatud vabatahtlik töö ja abi-kaasatasu saamine¹⁸. Mittetöötanuks loetakse üliõpilased, kellel küll EHISE järgi on olemas Eesti isikukood, kuid sellise isikukoodiga inimese kohta TÖRis ühtegi märget pole. Töötamise definitsioonis lähtuti seega Eesti Maksu- ja Tolliameti töötamise definitsioonist, mis ei ole võrreldav Edukus

Vilistlased

Vilistlaste puhul vaadatakse samuti TÕRi

Analüüsid esitatakse järgmised näitajad: töandja poolt tehtud väljamakse suurus, makstud tulumaks ja makstud sotsiaalmaks. Vaatlusperioodiks on sarnaselt töötamise analüüsiga käesolev õppeaasta õppijate puhul ning lõpetamisele järgnev õppeaasta vilistlaste puhul.

Õppijad

Nende üliõpilaste arv, kes õppeaasta jooksul (vähemalt ühel kuul) on teeninud töist tulu TSD järgi, on esitatud tabelis 11. Erinevate aastate tulu saanud inimeste arvud sisaldavad osaliselt samu inimesi, sest õpinguaeg on tavaliselt pikem kui üks aasta.

Tabel 11. Töist tulu teeninud üliõpilaste arv TSD lisa 1 ja lisa 2 andmetel

Võrdluses TÖR andmetega on näha, et TÖRi kirjete arv erinev TSD andmetest. Erinevused võivad tulla asjaolust, et töötamise registreerimine ja palga saamine võivad toimuda erinevatel kalendrikudel. Samuti sellest, et TSD põhisest analüüsist on välja jäetud Sise- ja Kaitseministeeriumi haldusalas töötavad inimesed.

Vilistlased

Ka vilistlaste puhul saab vaadata, kui paljud neist on lõpetamisele järgneva õppeaasta jooksul töist tulu teeninud. Töist tulu teeninud vilistlaste arv lõpetamisele järgneval õppeaastal on esitatud tabelis 12 ning sealt on näha, et see on aastate jooksul suurenenud. Eriti suur on olnud hüpe viimasel aastal, 2020/2021 vilistlaste puhul.

Tabel 12. Töist tulu teeninud vilistlaste arv

Tabel 13. Töist tulu teeninud üliõpilaste arv, neile õppeaasta jooksul tehtud väljamaksete kogusumma, makstud tulumaks ja sotsiaalmaks miljonites eurodes

Sarnaselt väljamaksete kogusummaga on eelmiste õppeaastatega võrreldes suurenenud nii kohalike kui välisüliõpilaste puhul keskmine aastane väljamakse (tabel 14). 2021/22 teenis keskmine välisüliõpilane Eestis töist tulu 11879 euro ulatuses, keskmine kohalik üliõpilane 13664 euro ulatuses.

Tabel 14. Keskmine üliõpilastele väljamakstud summa terve õppeaasta jooksul (eurodes)

Teades töötaja aastas teenitud summat ja töötatud kuude arvu saab leida ka keskmise kuise väljamakse suuruse. Sealt edasi saab vaadata, kas kohalike ja välisüliõpilaste väljamaksete jaotus on erinev. 2021/22 õppeaasta kohalike ja välisüliõpilaste väljamaksete jaotus on näidatud joonisel 4. Tegemist on brutosummadega ja kõrgemad väärtused kui 6000 sisaldavad kulusid (tööandja ja töötaja järeleandmatust)

Joonis 4. Keskmine kuine väljamakse 2021/2022. aasta õppijatel ja väljamaksete jaotus.

Vilistlased

Võrreldes õppijate andmetega on erinevused kohalike ja välisvilistlaste töötamises suu remad eelkõige kohalike vilistlaste sagedasema tööle suundumisega seoses (joonis 5). Õppeaasta 2020/21 vilistlastest töötas järgmisel õpp

ÕPPEAASTA 2021/2022

ÕPPEAASTA 2022/2023

Joonis 5. Vilistlaste töötamine lõpetamisele järgneva õppeaasta jooksul. Joonisel on näidatud õpingute lõpetamise õppeaasta.

Töist tulu teeninud välisvilistlaste arv on viimasel õppeaastal 272 inimese võrra suurenenud ja sellega koos on peaaegu kahekordistunud nende makstud tulu- ja sotsiaalmaksu kogusumma (tabel

Joonis 8. Vilistlaste töötamine õpingute järgselt lõpetamise õppeaasta ja soo järgi

Õppeaastal 2021/22 maksid eelmise aasta välisvilistlastest Eestis kõige suuremaid summasid tulu- ja sotsiaalmaksuna ma

Välisüliõpilaste hulgas panustavad maksudena Eestis kõige rohkem Tallinna Tehnikaülikooli ja

Tartu Ülikooli üliõpilased (joonis 11 ja tabel 10).
2019 14.6 (10.0) 2020 14.6 (10.0) 2021 14.6 (10.0) 2022 14.6 (10.0) 2019 14.6 (10.0) 2020 14.6 (10.0) 2021 14.6 (10.0) 2022 14.6 (10.0)

Tulu- ja sotsiaalmaksu on 2021/22 õppeaastal Eestis töötamiselt kõige rohkem maksnud Tallinna

ÕPPEVALDKOND

so

(i)

1

(e3i)7.8

Õppijad

0.565

Tulemused üliõpilaste töötamise kohta erinevates valdkondades on esitatud tabelis 27. Sealt võib näha, et kohalikest üliõpilastest töötavad kõige suurema tõenäosusega hariduse valdkonna õppurid. Kõige väiksem oli töötavate kohalike üliõpilaste osakaal 2021/22 õppeaastal loodusteaduste, matemaatika ja statistika valdkonnas, kus õpingute kõrvalt töötab 78% kohalikest üliõpilastest. Välisüliõpilaste seas on õppeaastal 2021/22 uke3- Tc 0 (I).2 ( )-p-7.1 (oa)0.9 i0.5 (l)3.w 33.8t I 2uke3- Tc0.5 (l)n2.

Tabel 28. Välisüliõpilastele tehtud väljamaksed õppimise ajal (kogusummad miljonites eurodes) õppevaldkonna järgi

Õppeaasta	Valdkond	Väljamakse suurus	
-----------	----------	-------------------	--

KODAKONDSUS

Õppijad

Käesolevas raportis on õppijate ja vilistlaste päritolumaa mõõtmise osas tehtud oluline muudatus. Kui varasematel kordadel vaadati õppijate ja vilistlaste elukohamaad, siis nüüd on kasutusel kodakondsusriik EHISes märgitu järgi. Seega ei ole tulemused eelmistes raportites esitatuga otseselt võrreldavad.

Kodakondsusregiooni järgi vaadates töötavad kõige suurema tõenäosusega Aafrika ja Aasia riikide kodakondsusega välisüliõpilased ning vähem Põhja- ja Lääne-Euroopa kodakondsusega üliõpilased (tabel 31). 2021/22 õppeaastal on õpingute kõrvalt töötavate välisüliõpilaste osakaal suurenenud kõigi regioonide puhul.

Tabel 31. Töötavate välisüliõpilaste osakaalud vastavalt kodakondsusriigi regioonile²¹

Joonisel 12 on näidatud töötavate välisüliõpilaste osakaalud 15 suurema välisüliõpilaste arvuga kodakondsusriigis. Üksikute riikide järgi on töötavate välisüliõpilaste osakaal suurem Nigeeria ja Bangladesh'i kodakondsusega üliõpilaste seas. Nendest vaadatud riikidest kõige väiksema tõenäosusega töötavad Soomest pärit üliõpilased.

Joonis 12. Töötavate üliõpilaste osakaal suurema välisüliõpilaste arvuga kodakondsusriikide loikes õppeaastal 2022e0.0

Tulu- ja sotsiaalmaksu on 2021/22 õppeaastal kõige rohkem maksnud Aasia regioonist pärit välisüliõpilased, kokku 5,8

Vilistlased

Joonis 13. Välisüliõpilaste töötamine erinevatel tegevusaladel suuremate õppevaldkondade löikes õppeaastal 2021/22. Valdkondade lühendid: Tehnika – tehnika, tootmine ja ehitus; IKT – informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiad; Loodusteadused – loodusteadused (at)-2 (e-)5.4 (m)-6.6 ((at)-1.9 (du) 1.9

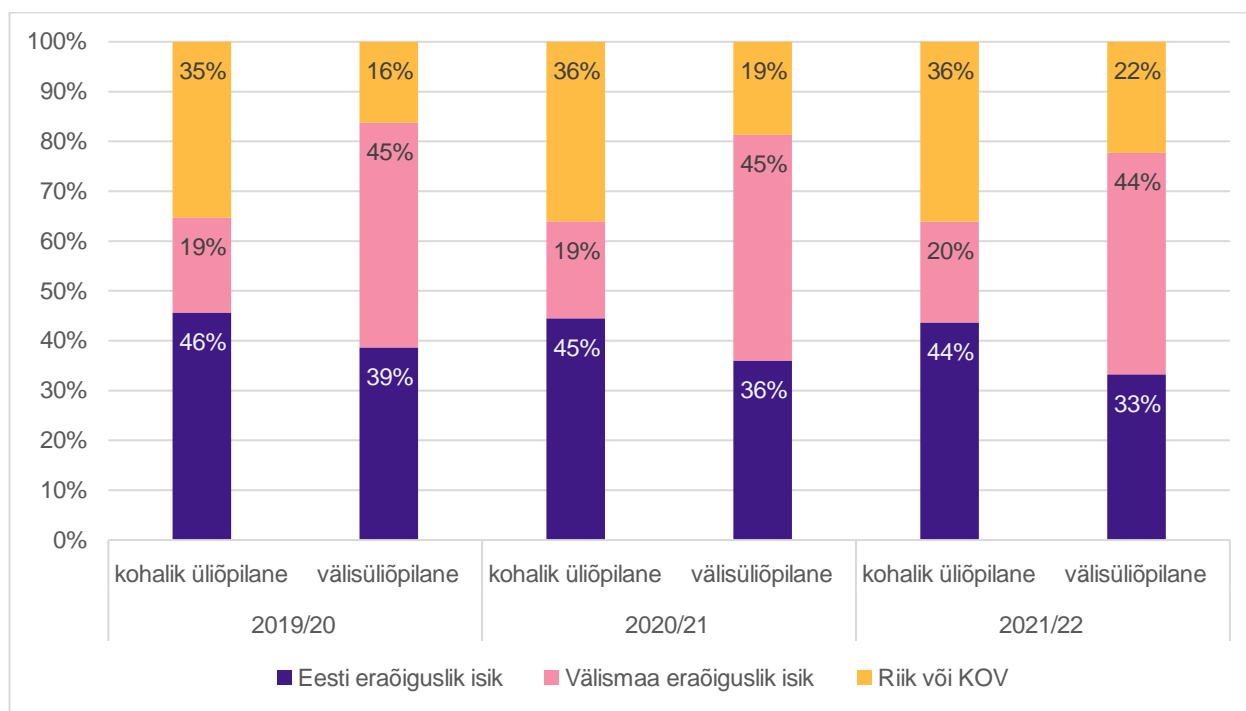

ETTEVÕTTE OMANDIVORM

Õppijad

Õppijate töötamised lähtuvalt ettevõtte omandivormist on esitatud joonisel 14. Sarnaselt varasemate aastatega on ka 2021/22 õppeaastal näha, et välisüliõpilased töötavad kohalikest suurema tõenäosusega välisettevõtte heaks ning väiksema tõenäosusega riigi või kohaliku omavalitsuse asutuse heaks. Viimaste osakaal on aastate jooksul siiski pisut suurenenud. Ettevõtete puhul on välisüliõpilastele suurimad tööandjad töövahendufirmad ja erinevad kullerteenuste osutajad. Samuti on suurimate tööandjate seas mõned elektroonikatööstusettevõtted ning finantsteenuste valdkonna ettevõtted. Riigi või kohaliku omavalitsuse asutustest on välisüliõpilastele suurimateks tööandjateks ülikoolid.

Joonis 14. Ettevõtte omandivormi jaotus töötavate üliõpilaste seas

Tulu- ja sotsiaalmaksu on tasutud kõige enam välisettevõtetes töötanud välisüliõpilaste eest (tabel 39).

Tabel 39. Välisüliõpilastele tehtud väljamaksed õppimise ajal (kogusummad miljonites eurodes) ettevõtte omaniku liigi järgi

Vilistlased

Vilistlaste seas võib samuti näha tendentsi, et välisüliõpilastest vilistlased jäävad sagedamini tööle välisettevõtetesse (joonis 15)

Lähtuvalt välisüliõpilaste jaotusest ettevõtete vahel, on ka välisettevõtetes töötavate välisüliõpilaste st viistlaste panus maksudena kõige suurem, õppeaastal 2021/22 kokku 5,5 miljonit eurot (tabel 40).

Tabel 40. Välisüliõpilastest viistlastele tehtud väljamaksed lõpetamisele järgneval õppeaastal (kogusummad miljonites eurodes) ettevõtte omaniku liigi järgi

Vilistlased

Ameti info on töötamise registris täidetud 80% -l töötanud kohalikest vilistlastest ja 81% -l välisvilistlastest. 2021/22 õppeaastal töötas 58% eelmise õppeaasta kohalikest vilistlastest juhi või tippspetsialistina (joonis 18). Välisvilistlastest töötas juhi või tippspetsialistina 39%. 8% välisüliõpilastest vilistlaste töötamistest on registreeritud lihttöölise ametis. See protsent on sama suur kui õppijate puhul. Välisüliõpilaste ja välisvilistlaste sagedasemat töötamist lihttöölise ametis saab põhjendada sellega, et neil puudub varasem Eesti tööturu kogemus ja sageli keeleoskus, mis võimaldaks kohe

VILISTLASTE TÖÖTEE EESTIS

Mida teevad ülejäänud mittetöötavad 2018/19 õppeaasta vilistlased õppeaastal 2021/22? Seisuga 1. jaanuar 2022 ei olnud 32% 2018/19 õppeaasta vilistlastest enam Eestis residendina kirjas. Märkimisväärne hulk siin olevatest inimestest (7,6% ehk 73 välisüliõpilast) on kolm aastat hiljem uuesti õppimas. Nemad sisalduvad osaliselt töötavate ja osaliselt mittetöötavate vilistlaste hulgas.

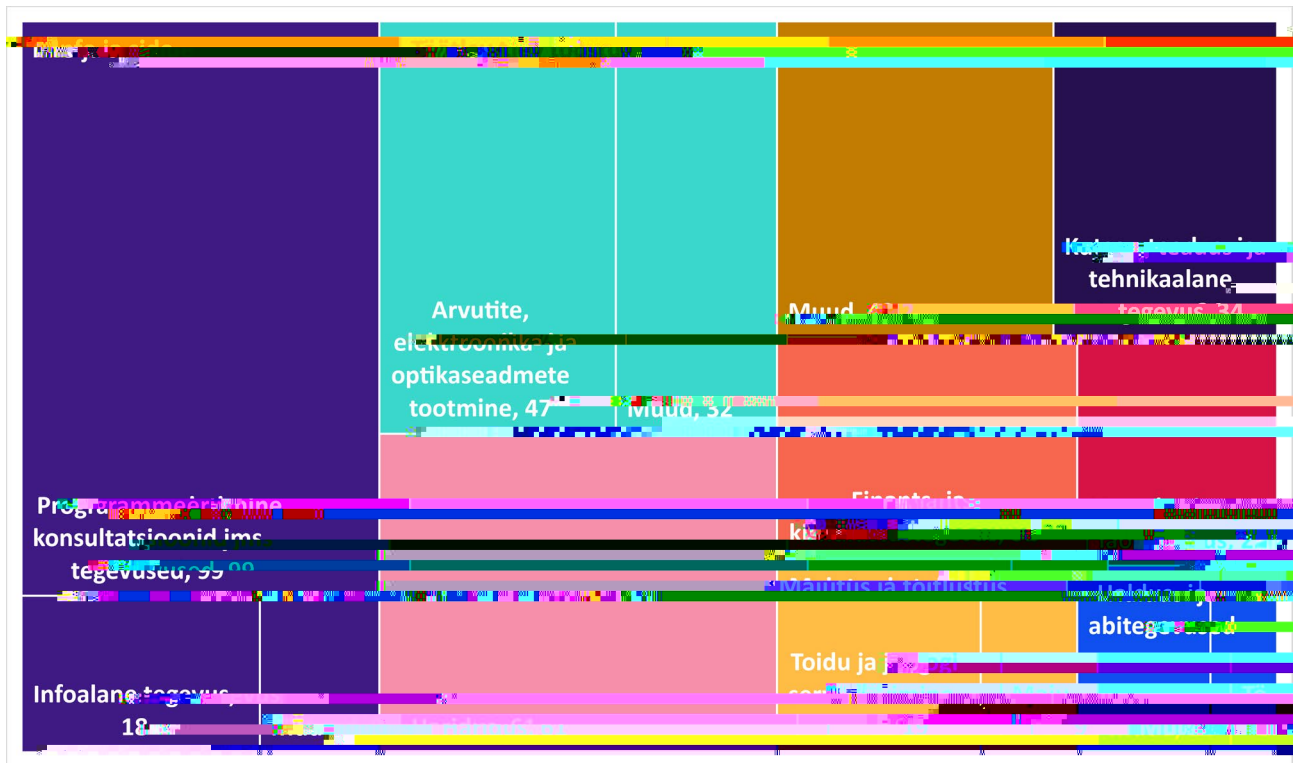
Järgmise õppeaasta (2019/20) vilistlased lõpetasid oma õpingud juba Covid

e(a)0.6 aeli3ieulap3ii3iiatul

mingit muud liiki lepingutega. Seejuures on

Joonis 25. 2018/19 õppeaasta vilistlaste jagunemine ettevõtte tegevusala järgi septembris 2022. Joonisel on näidatud tegevusalal töötavate inimeste arvud.

Ettevõtte tegevusala järgi saab öelda, et välisvilistlased on liikunud tööle küllaltki erinevatele eluvaldkondadele. Sama eisaa öelda aga nende geograafilise paiknemise kohta. Valdav enamus välisvilistlastest jääb tööle Tallinna või Tartusse (joonis 26).

Joonis 26. Välisvilistlaste töökohtade asukohad septembrikuu seisuga erinevatel aastatel õpin-gute lõpetamise õppeaasta järgi.

- 18) International students contributed the most to information and communication enterprises (in 2021/22, they paid €1.4 million in income tax and €2.7 million in social tax).
- 19) In the academic year 2021/22, Estonian employers paid €16.5 million to international graduates of 2020/21 for their work here.
- 20) In the academic year 2021/22, international graduates of the 2020/21 academic year paid €2.9 million in income and

